

■ Integrace uprchlíků

Uznejme lékařské diplomy a přestaňme jim říkat „úkáčka“. Podnikatelé mají recept na začlenění Ukrajinců

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Podnikatelé a firmy hodlají využít kvalifikovaných a vzdělaných Ukrajinců a získat je pro profese, které v Česku chybí – například ve zdravotnictví nebo v gastronomii. Zároveň rádi přestat pohlízet na lidi z Ukrajiny jako na podřadnou pracovní sílu.

„Můžeme předpokládat, že třetina uprchlíků u nás zůstane i po ukončení války. Je to šance získat kvalifikované a relativně snadno zapojitelné pracovníky,“ míní předseda Asociace malých a středních podniků a živnostníků Josef Jaroš.

Očekává, že se do pracovního procesu postupně zapojí na 150 tisíc lidí. Je ale otázkou, do jaké míry se podaří využít jejich kvalifikaci a dosavadní pracovní zkušenosti. Nestačí totiž jen zajistit jim ubytování a říct, kde je pracovní úřad.

Statisíce nových obyvatel Česka znamenají také statisíce nových pacientů. A v českém zdravotnictví podle konzultanta z poradenské společnosti PKF Apogeo Jana Rechnovského chyběly už před ruskou invazí na Ukrajinu stovky lékařů a tisíce zdravotních sester.

„Mohli by se o to postarat zdravotníci z Ukrajiny, kdyby k tomu ovšem ministerstvo zdravotnictví vytvořilo příslušné podmínky,“ míní Rechnovský.

Nápadu, že by Ukrajinci „léčili sami sebe“, však podle Rechnovského brání čeští lékaři, přesněji řečeno Česká lékařská komora. „Říkají, že brání kvalitu lékařské péče. Je to ale spíše ochrana jejich exkluzivního postavení,“ uvedl Rechnovský.

Lékaři podle něj požadují zkoušky z českého jazyka, což znamená minimálně rok studia. Přitom by pro komunikaci s ministerstvem nebo kolegy lékaři stačila znalost angličtiny, případně ruštiny a hlavního lékařského jazyka – latiny. A tyto řeči ukrajinští lékaři nebo sestry většinou ovládají.

Lékařská komora ve svém prohlášení z minulého týdne potvrdila, že v souvislosti s migrační vlnou z Ukrajiny nerada vidí snahy prosadit výjimky, aby se lékařům z Ukrajiny uznávala způsobilost k výkonu lékařské činnosti bez nutnosti splnit zákonem předepsané podmínky, například složit aprobační zkoušky. „Na první pohled to může vypadat jako dobrý nápad, jak uprchlíkům pomoci. Pokud bychom však na něco takového přistoupili, zadělávali bychom si na obrovský problém, a navíc bychom mohli ohrozit bezpečnost pacientů,“ uvedl prezident komory Milan Kubek. Navrhuje proto nabídnout běžencům zjednodušení administrativních povinností, finanční pomoc a intenzivní jazykové kurzy. Mezi české lékaře by byli přijati až po složení aprobačních zkoušek.

Pro začlenění Ukrajinců do života v Česku je však podle zaměstnavatelů třeba překonat i další bariéry. Zejména je podle Tomáše Pacovského z PKF Apogeo nutné odstranit despekt, který mají Češi vůči lidem z Ukrajiny, když je považují jen za levnou a skoro podřadnou pracovní sílu. „Připodobnil bych to k začlenění vietnamské komunity, na kterou jsme také pohlíželi s despektem.

Dnes je tato komunita velmi úspěšná a dokáže dobře konkurovat v podnikatelském prostředí,“ řekl Pacovský pro HN.

Podle něj proto musí ukrajinské rodiny vidět, že český trh práce stojí o všechny profese a nepovažuje vysokoškolsky vzdělané Ukrajinky a Ukrajince za budoucí uklízečky nebo přidavače na stavbách. „Dokud to pro nás budou ‚úkáčka‘, tak mezi nás pořád stavíme bariéry,“ uvedl Pacovský.

Připomněl poválečnou uprchlickou vlnu z Řecka, kdy do Česka přišli lidé bez znalosti českého jazyka nebo prostředí a dnes můžeme jejich

jména najít mezi advokáty či dalšími náročnými profesemi.

Zaměstnavatelé říkají, že jsou připraveni a také schopni pomoci Ukrajincům překlenout počáteční starosti například s jazykovou bariérou. Pochopitelně hlavně v těch oblastech, kde chybí nejvíce lidí, například v restauracích. „Uprchlíky vítáme a umíme je hned poslat obsluhovat. Jazyková bariéra sice existuje, ale hosté jsou nyní vůči Ukrajincům vstřícnější, tak to jde,“ řekl Luboš Kastner, spolujednatel firmy Hospodská, kam patří pět velkých plzeňských restaurací a pražská restaurace Červený Je-

len. „Hosté ukáží v jídelním lístku, co chtějí, a Ukrajinka to namarkuje do systému nebo restaurace vymyslí proces zaškolování. Naučíme je třeba pět frází,“ popisuje Kastner.

Ukrajinci přitom nejsou v Česku novou silou. Dosud z cizinců tvořili druhou nejsilnější komunitu zaměstnanců v Česku hned po Slovácích. Na konci loňského roku jich u nás bylo podle Ředitelství služby cizinecké policie zaměstnáno téměř 197 tisíc. Většina z nich pracovala v roce 2020 ve zpracovatelském průmyslu, administrativě, stavebnictví, obchodu a dopravě.

Už žádná „úkáčka“ Ukrajinské rodiny musí vidět, že český trh práce stojí o všechny profese a nepovažuje vysokoškolsky vzdělané Ukrajinky a Ukrajince za budoucí uklízečky nebo přidavače na stavbách. Foto: HN – Lukáš Bíba

■ Maloobchod

Lidé kvůli inflaci a strachu z budoucnosti zavírají peněženky

Jan Prokeš
jan.prokes@hn.cz

Supermarketu nakupuje učitelka z Loun Světlana Pluhařová především potraviny, které jsou aktuálně zlevněné. „Jinak neutrácím téměř za nic. Samozřejmě pocítuji, jak se všechno zdražuje, včetně energií. Naštěstí dospělý člověk už v podstatě všechno má, takže oblečení nebo obuv prakticky nekupuji. Neutrácím ani za kadeřníka,“ říká Pluhařová.

Příklad šestapadesátileté ženy ukazuje, co ještě není z čísel Českého statistického úřadu vidět – lidé kvůli rostoucí inflaci a nejistotě spojené s válečným konfliktem na Ukrajině omezují své nákupy. Například podle dat z terminálů společnosti

SaltPay přišlo během prvního týdne po zahájení ruské invaze do obchodů a k provozovatelům služeb o 47 procent méně zákazníků než v týdnu před 24. únorem. Průměrné tržby se pak propadly o 45 procent.

Následující měsíce tak pro řadu obchodníků mohou být náročné. Odhadnout se to dá například z pravdivelné ankety personální agentury ManpowerGroup, která se firem ptá, zda budou v příštím kvartálu spíše nové pracovníky nabírat, nebo naopak propouštět. Z rozdílu obou čísel poté vyjde takzvaný čistý index trhu práce. Zatímco u bank, hotelů či restaurací měl index hodnotu přesahující dvacítku, v případě velkoobchodu, maloobchodu vyšel záporný: minus 14 procent, u ostatních služeb činil minus 19. Což znamená, že podstatně víc podnikatelů z těchto obo-

rů se hodlá v letošním druhém čtvrtletí svých zaměstnanců zbavovat.

„Propouštění vnímáme u menších obchodníků a spíše v oblasti mimo potraviny,“ říká prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáš Prouza. „Zatímco ještě kolem Vánoc lidé rozpouštěli covidové úspory, teď kvůli inflaci i obavám z budoucnosti zavírají peněženky,“ dodává Prouza. Současné období přirovnává k před-

loňskému jaru, kdy byli zákazníci ve svých útratách opatrní kvůli příchodu koronavirové pandemie.

Lidé se podle Prouzy nyní snaží častěji uspořit na výdajích za elektroniku, oblečení nebo obuv. „V supermarketech vidíme šetření spíše v tom, že lidé sáhnou po levnější variantě, než že by si danou potravinu nekoupili vůbec,“ tvrdí. Supermarketů se tak propouštění pravděpodobně nedotkne, protože pro své zaměstnance mají stále stejné práce.

Pokles poptávky zatím Svaz obchodu a cestovního ruchu vnímá spíše z reakcí jednotlivých obchodníků. První relevantní data o vývoji v maloobchodu budou vidět až při meziročním srovnání v květnu. Aktuálně totiž nemá meziroční srovnání velký význam, protože loni byla většina obchodů a služeb až do začát-

ku května uzavřena kvůli protikoronavirovým vládním nařízením. Podle údajů, které ČSÚ zveřejnil v úterý, tak v únoru došlo v porovnání s loňskem k reálnému růstu tržeb v maloobchodě o 4,6 procenta.

Společnost SaltPay, pod kterou patří pokladní systém Storyous, proto pro HN porovnála nákupní chování lidí v prvních třech měsících letošního roku s loňským zářím až listopadem. Prosinec kvůli vysokým tržbám před Vánoci firma vynechala. „Z našich dat vyplývá, že lidé od ledna do března při svých nákupech v obchodech utrácí zhruba stejně jako na podzim. Často si ale vzhledem k růstu cen odnáší méně zboží,“ přibližuje mluvčí společnosti SaltPay Jana Kohoutová. „Zákazníků ale v prvním kvartálu letošního roku ubylo zhruba o 10 procent,“ dodává.

~
Lidé se nyní snaží častěji uspořit na výdajích za elektroniku, oblečení nebo obuv.